

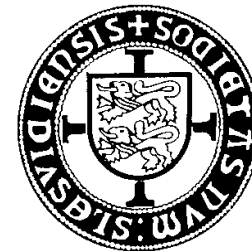
Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 11. marts 2008

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1	0	22	0	43	4	64	45	85	60	106	10
2	10	23	0	44	0	65	45	86	74	107	0
3	10	24	0	45	0	66	5	87	30	108	0
4	10	25	0	46	0	67	2	88	62	109	0
5	10	26	0	47	0	68	20	89	40	110	0
6	10	27	20	48	0	69	0	90	40	111	5
7	0	28	25	49	0	70	64	91	40	112	10
8	0	29	25	50	0	71	20	92	40	113	86
9	0	30	0	51	0	72	0	93	40	114	5
10	0	31	0	52	0	73	5	94	40	115	30
11	0	32	0	53	0	74	8	95	40	116	20
12	0	33	10	54	80	75	8	96	40	117	5
13	0	34	0	55	50	76	8	97	40	118	5
14	0	35	0	56	50	77	8	98	38	119	5
15	0	36	0	57	50	78	18	99	25	120	48
16	250	37	0	58	34	79	18	100	0	121	150
17	300	38	0	59	44	80	0	101	10	122	175
18	10	39	0	60	25	81	18	102	0	123	125
19	10	40	0	61	40	82	18	103	14	124	58
20	10	41	0	62	25	83	48	104	16	125	125
21	0	42	7	63	45	84	48	105	5	©	

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion
tirsdag den 9. september 2008 kl. 19.30
 i NygadeHuset i Aabenraa.

Foreningen har fået foræret nogle gamle aktionskataloger som vi gerne vil give videre til foreningens medlemmer. Katalogerne vil være at finde ved de kommende medlemsmøder.

Numismatisk Forening for Nord- og Sydslesvig

Nr. 1   9 september 2008   Auktion nr. 386   48. årgang

Lidt om mønters historie, devaluering og inflation.

Allerede i vikingetiden kendte man til devaluering.

Gennem tiderne har der knyttet sig problemer til mønter og disses værdi, og devaluering, som vi også kender det i dag, er ikke noget nyt fænomen.

Det blev den vigtigste handelsforbindelse med Frankerriget, der gav nordboerne inspiration til at begynde et selvstændigt møntvæsen. En gren af handelsvejen gik således over den frisiske by Dorestad, der hørte til Frankerriget, men i perioder var den bortforlenet med nordiske vikingefyrster.

I Dorestad slog man små sølvpenninge, der på den ene side havde Karl Den Stores navnetræk og på den anden side byens navn. De ældste nordiske mønter er en efterligning af denne sølvpenning, hvoraf de første menes præget i Hedeby ca. år 800, og et eksemplar af dem blev i 1966 fundet i Okholm ved Ribe under udgravning af en vikingehustomt.

De ældste af disse mønter viser sig ofte at være gedigne, fuldvægtige eksemplarer, men karakteristisk for hele grupper af disse mønter er en faldende vægt, og her har vi det første synlige tegn på en devaluering.

Møntvæsenet bringes dog på fode igen under Svend Tveskæg, der regerede fra 985 - 1014. Han er den første konge der sætter sit navn på en dansk mønt, og nu er det den nære forbindelse med England, romernes Britannia, der sætter sit præg på udmøntningen.

Knud den Store 1018 - 1035 indfører dog et ordnet møntvæsen i Danmark. Han lader bl. a. præge mønter i Viborg, Ribe og Hedeby, ligesom han også lod slå mønt i sit engelske rige, især i London.

Der udmøntes stadig kun den ene mønt med værdien penning, hvis vægt i sølv var ca. ét gram. Man vejede dog ikke de enkelte mønter, men sørgede kun for, at 240 vejede 216 gram, som var lig en mark i fint sølv. Under de følgende konger kommer det danske møntvæsen ind i mere eller mindre ustabile perioder, dog bør nævnes en mønt fra Valdemar Sejrs regeringstid 1202 - 1241. Det er et eksemplar fra 1234, som er den første danske mønt med årstal.

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion:

Palle Gulddahl
Slotsbakken 5
6300 Graasten
Palle@Gulddahl.dk

Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.

Telefon:

74 43 34 82
Fakjaer@mail.tele.dk

Kommissioner:

Faste bud på medlems-
salgslisten og brevbud
skal være fremme dagen før
auktionen og modtages af

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
TLF. 74 44 95 63
jensmadsen@stofanet.dk

Oplag: ca. 165 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: **Langenberg**
Sønderborg

Værdien sikres.

Mønternes sølvindhold forringes dog stadig, hvilket viser, at man allerede atter er inde i en devalueringssperiode. Initiativet til forbedring af møntforholdene udgik imidlertid fra byerne Flensborg og Ribe i 1350. Her kunne man ikke undvære ordentlig mønt til den betydningsfulde handel med Nordtyskland, og i 1396 vedtog dronning Margrethe I at opkræve en landsomfattende skat på 20.000 mark sølv, som skulle danne grundlaget for den kongelige udmøntnings genoptagelse. Pengevæsenet kommer atter ind i roligere og mere stabile perioder.

Men tiderne skifter med indre stridigheder og deraf følgende kriser, og dengang som nu var pengevæsenet også afhængig af det udenlandske marked.

For at hævde landet udadtil lader kong Hans 1481 - 1513 præge den første danske guldmønt i 1496. Det er en såkaldt Nobel, præget i rent guld, den vejer 15 gram. Omkring billedet af den kronede konge står: »Hans af Guds nåde, danernes konge bød mig gøres«, og på bagsiden står omkring et smukt udført rigsvåben et citat fra Davids 118 salme: »Herrens højre har ophøjet mig. Herrens højre har øvet dåd«.

Kronen.

Den kronemønt, som i dag er så hårdt beskåret, prægedes første gang under Kristian IV i 1618. Kronen har på forsiden kongen i majestætisk positur og på bagsiden hans smukke krone med omskriften Corona Danica. Kronen skulle særlig anvendes til handelen på Ostindien, men man fandt snart ud af, at den var underlødige.

Betegnelsen har dog holdt sig helt op til vor tid, hvorfor historien kan rykkes frem til det vanskelige år 1807, da Danmark var i krig med England. Al klingende mønt forsvandt, idet seddelkursen sank, og metalværdien steg over

det pålydende. For at fremskaffe skilleløst indsamledes sølv i alle samfundslag af landets befolkning og af dette prægedes en mønt, den såkaldte Offermark, der dog på grund af sølvværdien også snart forsvandt.

Den 5. januar 1813 indtraf så katastrofen, landet blev erklæret konkurs, og statsbankerotten var en kendsgerning.

Da man ikke magtede straks at forsyne landet med en ny mønt, rigsbankdaleren, hvoraf der gik 18½ stk. på en kølnsk mark fint sølv, indførtes rigsbanksedler, hvis kurs blev bestemt to gange årligt.

Ved sparsommelighed bedredes pengevæsenet. 1818 oprettedes Nationalbanken, og det kunne lønne sig at slå rigsbankdalere, da børskursen på sølvværdi mod navneværdi var 315. I 1835 nåede rigsbankdaleren pari, men de var først indløselige i 1845.

Under Christian IX var den store begivenhed Danmarks og hele Nordens overgang til guldmøntfoden. Den latinske møntunion, som var stiftet 1865, blev ganske vist baseret på dobbeltmøntfod, men guld var i praksis det rådende. England, som Danmark også dengang havde stor samhandel med, havde guldmøntfod, og Tyskland gik i 1870 også over til guldet. Det var da givet, at Danmark også måtte følge samme kurs.

En nedsat skandinavisk møntkommission afgav sin betænkning herom den 20. september 1872. Dette førte til afslutning af møntunionen mellem Danmark og Sverige den 2. maj 1873, og da denne union tiltrådtes af Norge den 16. oktober 1875.

Efter unionens bestemmelser skulle der udmøntes to hovedmønter. Guldtvekronen, hvoraf 124 stk. indeholdt et kilo fint guld, og guldtikronen, hvoraf 240 stk. indeholdt et kilo fint guld.

Møntguldet bestod af 90 % fint guld og 10 % kobber. De fine guldmønter domineredes dog i tal af seddelcirkulationen, som efter møntunionens bestemmelser var indløselige med guld. Men efter den verdensomspændende krise omkring 1930 ophørte Englands bank med at indløse sine sedler i begyndelsen af september 1931. Dette dårlige eksempel, må man vel kalde det, fulgtes ret snart af alle andre stater, og den 29. september 1931 meddelte Danmarks Nationalbank, at de udstedte pengesedler ikke var indløselige med guld.

Dermed var guldets tusindårige herredømme brudt og papirmøntfoden var almindelig sejrende, og alle sluser åbnede sig for en fremadskridende inflation.

Anvendte kilder: Kirsten Bendixen »Danmarks Mønt«, Georg Galster »Mønt« og Holger Hede: »Danmarks og Norges Mønter 1541 - 1963«.

Henry Hofmand Nielsen.